Pormaskar

av hundfrisören Sussi Nilsson

Pormaskar är inte alltför ovanligt hos våra nakna vänner. Vissa har väldigt få medan vissa kan ha otroligt många. I de flesta fallen är pormaskar inte något som gör ont eller orsakar problem, så länge dom inte blir infekterade eller inflammerade.

I huden finns det många porer som mynnar från talg- och hårsäckar. En pormask blir till när en por blir igenfylld med talg, smuts och döda hudceller.

Anledningen till att en pormask blir svart är att melaninet (pigmentet) i huden oxideras och blir svart. Den svarta färgen betyder alltså inte att det är svart smuts och innebär inte alltid att pormaskarna har uppstått på grund av smuts.

En anledning till pormaskar, förutom smutsig hud, kan vara att hunden har en hög talgproduktion och att talgen täpper igen porerna.

Det är lätt att tro att det är så enkelt som att bada för att bli av med pormaskarna men ibland finns det underliggande orsaker till att de uppstår.

Det kan vara vilken mat hunden äter eller vilket godis och tuggben med mera som hunden får i sig.

Vissa kan vid byte av foder se att uppkomsten av pormaskar ökar eller minskar.

Ibland kan man se en förbättring av att använda fodertillskott för huden i maten, dock är detta alltid individuellt och något man får testa sig fram med.

För att få bort pormaskar som sitter ytligt är det bäst att bada. Huden mår bra av att vara ren. Det finns en uppsjö av märken på schampos, peeling och balsam för alla ändamål men det finns även sådant i skafferiet man kan använda sig av.

Börja med att bada hunden varmt, detta öppnar upp porerna och gör det lättare att få ut smuts och annat som täppt igen porerna.

Skrubbvantar och olivolja är vanligt att använda sig av. För lite mer kraftfull peeling kan man även använda sig utav socker och olivolja blandat. Massera och rulla huden mellan fingrarna.

Se till att inte skrubba för hårt eller att klämma porerna då det finns risk för infektion och inflammation.

Det är viktigt att huden hålls varm så att porerna är öppna. När du känner att du börjar bli klar med massagen / skrubben så schamponera och se till att få bort så mycket du kan av oljan. Vi vill inte att den lägger sig i porerna och täpper igen.

Avsluta med att skölja med svalare vatten för att stänga porerna.

Ibland kan man behöva bada varannan var tredje dag i början om det är mycket pormaskar. Man kan sedan bada mer sällan i takt med att pormaskarna försvinner.

Jag rekommenderar att bada en gång i veckan för att hålla huden så ren som möjligt och använd gärna både schampo och balsam. Det finns risk att torka ut huden om man badar ofta och enbart använder schampo.

Hundens hud

Huden är hundens största organ och utgör tolv procent av den vuxna hundens vikt. Huden har en mängd viktiga funktioner.

Huden förmedlar sensoriska signaler och är en barriär mellan kroppen och den omgivande miljön.

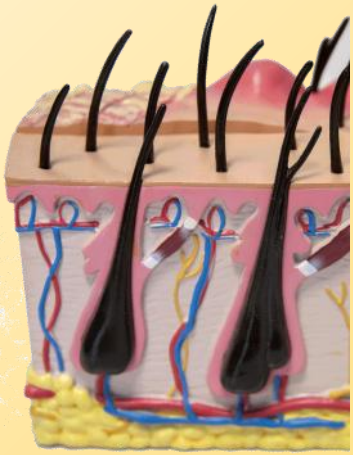
Den skyddar mot fysiska skador, parasiter och infektioner. Den fungerar också som inlagringsplats för vissa näringsämnen och spelar en roll i immunförsvaret.

Den förhindrar vätskeförlust och har del i regleringen av kroppstemperaturen. Den är också den plats där varje hårstrå växer, genom hårsäckens placering i hudens mellanlager.

En frisk hud ska vara elastisk,
mjuk och len,
fri från mjäll,
klåda, rodnader,
förtjockningar
och liknande problem.

Huden är indelad i tre lager som alla har sin speciella funktion.

1. Överhuden - epidermis, det yttre lagret, fungerar som en barriär mot miljön på utsidan kroppen.

2. Läderhuden - dermis, mellanlagret, ger huden sin elasticitet och motstånd.

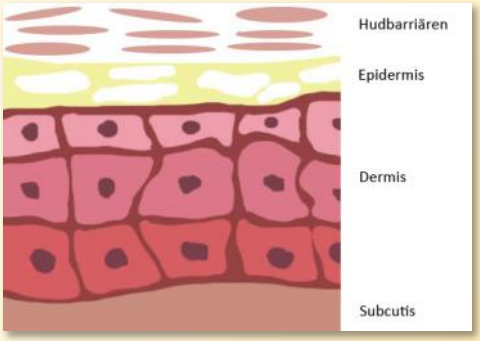
3. Underhuden - subcutis, det inre lagret, är rikt på fettceller och fungerar isolerande.

Hudbarriären

Ytterst på överhuden finns en barriär som fungerar som ett eget ekosystem i micro-format. Den består av en samverkan mellan tre delar

- Den mekaniska hudbarriären
- Den immunologiska hudbarriären
- Den mikrobiologiska hudbarriären

Dessa tre delar behöver befinna sig i balans med varandra för att huden ska må bra och kunna utföra sin uppgift som organ.

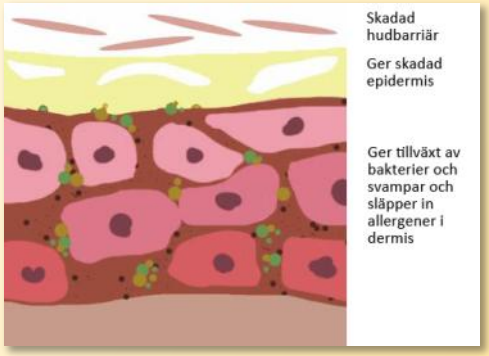

Den friska hudbärriären behåller hudens fukt och har en normal flora av bakterier och jästsvampar. Den förhindrar allergi-framkallande ämnen att tränga in i huden och den har en normal omsättning av celler.

Skadad hudbarriär

Olika typer av avvikelser i huden, såsom klåda, eksem, mjäll, tillväxt av bakterier eller jästsvampar, fet eller torr hud och liknande kan vara ett tecken på att hundens hudbarriär är ur balans och skadad.

Det finns många orsaker till varför det kan vara en obalans i hudbarriären. Det är viktigt att varje individs problem utreds av veterinär som är kunnig på området så att orsaken till problemet kan fastställas och rätt hjälp sättas in.

Effekterna av en skadad hudbarriär kan vara många. Huden kan bli torr eftersom den inte längre har förmågan att hålla kvar den fukt som ska finnas i huden.

Det kan bli tillväxt av bakterier och eller svamp så att huden får en infektion.

Allergiframkallande ämnen kan tränga in och orsaka allergiska reaktioner i huden.

Dessa effekter i sin tur kan orsaka klåda som gör att hunden kliar sig och skadar huden ytterligare med fler komplikationer såsom sår och allt vad det innebär.

Cellomsättningen kan förändras och huden kan därmed börja mjälla, bli skorvig eller förtjockad.

Vad kan man göra?

Ett gott råd är att rådfråga sin veterinär om hunden har problem med huden. De kan råda dig till de rätta utredningarna och produkterna för just din hunds problem.

Det finns idag både speciella foder och andra vårdande produkter speciellt anpassade efter att främja hudens normala funktioner och stärka hudbarriären.

Kosten kan ha betydelse

En stor del av hudens balans kan ha med intaget av näringsämnen att göra. Så det är viktigt att hunden får en balanserad kost för sina behov.

Både hud och päls behöver stora mängder proteiner för att uppehålla sina funktioner. Man brukar säga att hud och päls tillsammans förbrukar ungefär 30 procent av hundens proteinintag. Det är också viktigt att proteinet kommer från en källa av hög kvalitet och är lättupptaglig för hundens matsmältning.

De essentiella fettsyrorna omega 3 och omega 6 har en väsentlig roll för hudbarriären men har också en funktion i nybildningen av hudceller. Omega 3 är bland annat också betydande för immunförsvaret och har antiinflammatoriska egenskaper.

Brist på fettsyrorna kan ge torrhet och utslag med mera i huden. Forskning har till och med visat att även om hunden inte direkt har någon brist så kan man få välgörande effekt med tillskott av dessa fettsyror.

Zink och koppar spelar en viktig roll i pigmenteringen och brister kan orsaka försämrad pigmentering och sköra hårstrån. Zink har också en uppgift när kroppen ska omvandla fettsyror och har en funktion i immunsystemet. Det har en viktig del när cellerna ska nybildas.

B-vitaminer har bland annat en stor betydelse när kroppen omvandlar energi och protein. När hud och päls förnyas och när hårstrån växer krävs stora mängder av energi.

När hunden byter päls är det ett stort arbete för hundens kropp. Speciellt långhåriga raser som ska sätta långa hårstrån kan ha större behov av B-vitaminer och A-vitamin behövs när kreatin och nya hudceller ska bildas.

Det tar ungefär tre veckor för en frisk ny hudcell att mogna och komma till hudens yta. Där kommer den stötas bort när den gjort sin livscykel. Om huden har en sjukdom eller obalans kan denna cykel förändras. Då kan tiden exempelvis bli förkortad och huden ”mjällar” då mer.

Vid regelrätta skador i huden orskade av trauma av något slag är det viktigt att inte låta hunden slicka eller klia. För hunden är det en naturlig instinkt men det kan vara början till att skada hudbarriären och tillföra bakterier som leder till infektion. Därmed kan det ge långvariga besvär innan man får ordning på det.

Använd någon form av skydd för att hindra hunden att slicka och klia. Beroende på var problemet sitter så får man anpassa efter individens behov. Ibland kanske en tröja räcker andra gånger kanske man behöver krage eller tratt eller en mer täckande kroppsbody för att förhindra hunden att förvärra sina problem.

Var rädd om huden - den är minst sagt viktig!

Text: Ingela Dittmann
Bilder: Sussi Nilsson och free pic

Källor:
www.duoxo.com
www.trikem.se
www.royalcanin.com
www.evidensia.se